

جدال نفت و بانک مرکزی بالا گرفت زلزله ارزی با ۱۱ میلیارد دلار بازنگشته

مدیرعامل اسبق شرکت بازرگانی نفت ایران (نیکو) با طرح ادعاهایی تازه درباره سرنوشت میلیاردها دلار درآمد نفتی، از تغییر سازوکار بازگشت ارز در سال‌های اخیر، حذف تراسی‌های وابسته به وزارت نفت و شکل‌گیری شبکه‌ای از واسطه‌های بانکی سخن گفت که به گفته او، بخشی از منابع ارزی کشور را بازگردانده‌اند؛ موضوعی که به گفته وی با هشدارهای مکرر همراه بوده اما به نتیجه نرسیده است.

پایگاه اطلاع رسانی دریا و نفت: علی‌اکبر پورابراهیم، مدیرعامل اسبق شرکت بازرگانی نفت ایران (نیکو)، در گفت‌وگویی با اشاره به سازوکار فعالیت تراسی‌های نفتی، مدعی شد در سال‌های اخیر چند گروه واسطه در فرآیند فروش و انتقال پول نفت فعال شده‌اند. به گفته او، بخشی از این تراسی‌ها خریداران نفت بوده‌اند که پس از فروش، منابع حاصل را به کشور بازگردانده‌اند و گروهی دیگر نیز مسئول انتقال وجوه به حساب‌های واسطه بوده‌اند که در این مسیر، امکان سوءاستفاده از منابع فراهم شده است. او با تفکیک انواع تراسی‌ها توضیح داد برخی تنها ادعای انتقال پول را مطرح کرده‌اند، در حالی که اساساً وجهی وصول نشده بوده است. به گفته وی، در چنین مواردی امکان تبانی میان خریدار نفت و واسطه بانکی وجود داشته تا با صدور تأییدیه‌های صورتی، بازگشت پول به تأخیر افتد و از محل این فاصله زمانی، منافع مشترکی کسب شود.

تغییر سازوکار در دولت سیزدهم

پورابراهیم با اشاره به روند گذشته اظهار داشت در سال‌های قبل، وزارت نفت از طریق شرکت نیکو و تراسی‌های وابسته به خود، مستقیماً فرآیند دریافت ارز حاصل از فروش نفت را مدیریت می‌کرد. به گفته او، در آن دوره حساب‌ها تحت کنترل وزارت نفت بود و هزینه انتقال منابع نیز محدود و مشخص تعیین می‌شد. وی مدعی شد در دولت سیزدهم این ساختار تغییر کرد و تراسی‌های وابسته به وزارت نفت تعطیل شدند و به جای آن، تراسی‌های بانکی زیر نظر بانک‌های تجاری و بانک مرکزی مسئول دریافت وجوه شدند. به گفته او، این تغییر مسیر زمینه افزایش تعداد واسطه‌ها و بروز تخلفات احتمالی را فراهم کرد.

پورابراهیم همچنین ادعا کرد در بهمن ۱۴۰۲ حدود ۱۱ میلیارد دلار از منابع نفتی در حساب تراسی‌ها باقی مانده و به کشور بازنگشته بود. به گفته وی، در آن مقطع هشدارهایی به نهادهای مسئول داده شده اما پیگیری‌ها به نتیجه نرسیده است.

ادعای هشدار به دولت چهاردهم

مدیرعامل اسبق نیکو مدعی شد در روزهای ابتدایی آغاز به کار دولت چهاردهم، موضوع عدم بازگشت منابع ارزی را به رئیس‌جمهور اطلاع داده است. به گفته او، جلسه‌ای با حضور مسئولان اقتصادی از جمله رئیس کل بانک مرکزی برگزار شده که در آن، درباره صحت ارقام و نحوه بازگشت منابع اختلاف نظر وجود داشته است. وی مدعی شد در آن جلسه، رئیس کل بانک مرکزی گزارش مربوط به بدهی تراسی‌ها را نادرست دانسته و بازگشت منابع را تضمین کرده است. پورابراهیم همچنین گفت پس از این ماجرا از سمت خود کنار گذاشته شده است.

انتقاد از تهاثر بدهی ارزی

پورابراهیم در بخش دیگری از اظهارات خود نسبت به احتمال تسویه بدهی ارزی تراسی‌ها از طریق واردات کالا هشدار داد و مدعی شد چنین اقدامی می‌تواند زمینه بروز فساد و بیش‌اظهاری در قیمت کالاها را فراهم کند. او تأکید کرد بدهی ارزی باید به‌صورت ارزی تسویه شود و دریافت کالا به جای ارز، انحراف از تعهدات اولیه است. وی همچنین درباره تضامین دریافتی از تراسی‌ها گفت که به ادعای او، ارزش ضمانت‌ها متناسب با حجم معاملات نفتی نبوده و در برخی موارد اختلاف قابل توجهی میان ارزش ضمانت و مبلغ تعهد وجود داشته است.

بازگشت چهره‌های جنجالی

پورابراهیم در بخش دیگری از گفت‌وگو به بازگشت برخی افراد شناخته‌شده به حوزه فروش نفت اشاره کرد و مدعی شد کنار گذاشته شدن او با واگذاری مسئولیت‌ها به افراد دیگر هم‌زمان بوده است.

جمع‌بندی

مدیرعامل اسبق شرکت بازرگانی نفت ایران در پایان تأکید کرد برای جلوگیری از تکرار چنین مشکلاتی باید سازوکار قبلی بازگشت ارز نفتی احیا شود و نظارت دقیق‌تری بر عملکرد تراسی‌ها اعمال گردد. ادعاهای مطرح‌شده تاکنون با واکنش رسمی نهادهای ذی‌ربط همراه نشده و انتظار می‌رود دستگاه‌های مسئول برای شفاف‌سازی درباره وضعیت منابع ارزی حاصل از فروش نفت، توضیحات تکمیلی ارائه دهند.